Estd. 1962

'A++' Accredited by NAAC (2021) With CGPA 3.52

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

प रि प त्र क

०८/२०२५

विषय :- माहिती अधिकार अधिनियम २००५ कलम ४(१)ख च्या माहितीबाबत.

संदर्भ :- १. जा.क्र. आस्थापना/२५६ दि. ३१/०१/२०२५ रोजीचे परिपत्रक क्र. ०६/२०२५.

२. महाराष्ट्र शासन, मराठी भाषा विभाग,शासन परिपत्रक क्रमांक:मभावा-२०१६/प्र.क्र.८२/भाषा-२ दिनांक ०५ डिसेंबर, २०१७

उपरोक्त संदर्भिय परिपत्रक क्र.१ नुसार शिवाजी विद्यापीठातील सर्व अधिविभाग प्रमुख, संचालक, समन्वयक, शिक्षक, रेक्टर्स, प्रशासकीय अधिकारी व विभागप्रमुख यांना माहिती अधिकार अधिनियम २००५ कलम ४(१) ख नुसार आवश्यक असणारी व अनिवार्य असणारी माहिती वेळोवेळी विद्यापीठाच्या https://www.unishivaji.ac.in/rit/ या संकेतस्थळावर Right to Information या सदराखाली Manual १ ते १७ ची माहिती अद्ययावत करून ठेवण्यात आली आहे. सदर माहिती दर ३ महिन्यांनी अद्ययावत करण्याबाबत कळविण्यात आले आहे.

याबाबत आपणास आदेशान्वये कळविण्यात येते की, आपल्या अधिविभाग व प्रशासकीय विभागाशी माहिती अधिकार अधिनियम २००५ कलम ४(१)ख Manual १ ते १७ मधील आपल्या विभागाशी निगडीत असलेली माहिती ही महाराष्ट्र शासन, मराठी भाषा विभाग, शासन परिपत्रक क्रमांक:मभावा-२०१६/प्र.क्र.८२/भाषा-२ दि. ०५ डिसेंबर २०१७ रोजीच्या परिपत्रकानुसार माहिती अधिकार अधिनियम २००५ कलम ४(१)ख Manual १ ते १७ ची माहिती ही इंग्रजी भाषेबरोबरच मराठी भाषेमध्ये अद्ययावत करुन ठेवावी. सोबत सुलभ संदर्भासाठी उपरोक्त नमूद संदर्भिय परिपत्रके जोडली आहेत.

डॉ. व्ही. एन. शिंदे

(कुलसचिव)

जावक क्रमांक.आस्थापना / 334

दिनांक:- 10 FEB 2025

प्रति,

१. सर्व अधिविभाग प्रमुख, संचालक, समन्वयक, शिक्षक, रेक्टर्स, प्रशासकीय अधिकारी व विभागप्रमुख.

प्रत:- माहितीसाठी व पुढील योग्य त्या कार्यवाहीसाठी.

१. मा. कुलगुरु, प्र-कुलगुरु, कुलसचिव, संचालक, परीक्षा व मुल्यमापन मंडळ, वित्त व लेखाअधिकारी यांचे कार्यालय.

२. इंटरनेट विभाग :- सदरचे परिपत्रक विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करावे.

D:\Desktop All file 2024\Paripatrak.docx

Estd. 1962

'A++' Accredited by NAAC (2021) With CGPA 3.52

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

प रि प त्र क

०६ /२०२५

विषय:- माहिती अधिकार अधिनियम २००५ कलम ४(१)ख च्या माहितीबाबत.

शिवाजी विद्यापीठातील सर्व अधिविभाग प्रमुख, संचालक, समन्वयक, शिक्षक, रेक्टर्स, प्रशासकीय अधिकारी व विभागप्रमुख यांना आदेशान्वये कळविण्यात येते की, माहिती अधिकार अधिनियम २००५ कलम ४(१) ख नुसार आवश्यक असणारी व अनिवार्य असणारी माहिती वेळोवेळी विद्यापीठाच्या https://www.unishivaji.ac.in/rit/ या संकेतस्थळावर Right to Information या सदराखाली Manual १ ते १७ ची माहिती अद्ययावत करून ठेवण्यात आली आहे. तरी आपल्या अधिविभाग व प्रशासकीय विभागाशी माहिती अधिकार अधिनियम २००५ कलम ४(१)ख Manual १ ते १७ मधील आपल्या विभागाशी निगडीत असलेल्या बाबींची पडताळणी करून त्यामध्ये काही दुरूस्ती किंवा बदल असल्यास संबंधित अधिविभाग व प्रशासकीय विभाग यांनी सदर दुरूस्ती किंवा बदल हे माहिती अधिकार अधिनियम २००५ कलम ४(१)ख मधील तरतूदीनुसार उपरोक्त नमूद संकेतस्थळावर अद्ययावत करावी व सदर दुरूस्ती किंवा बदल केलेल्या बाबींच्या माहितीची प्रत या कार्यालयास सादर करावी. तसेच सदरची माहिती ही दर तीन महिन्यांनी अद्ययावत करावी व याबाबतचा अहवाल या कार्यालयास सादर करावा.

डॉ. व्ही. एन. शिंदे

(कुलसचिव)

जावक क्रमांक.आस्थापना / २५८

दिनांक :- ३१ जानेवारी २०२५

प्रति,

१. सर्व अधिविभाग प्रमुख, संचालक, समन्वयक, शिक्षक, रेक्टर्स, प्रशासकीय अधिकारी व विभागप्रमुख.

प्रत:- माहितीसाठी व पुढील योग्य त्या कार्यवाहीसाठी.

१. मा. कुलगुरु, प्र-कुलगुरु, कुलसचिव, संचालक, परीक्षा व मुल्यमापन मंडळ, वित्त व लेखाअधिकारी यांचे कार्यालय.

२. इंटरनेट विभाग :- सदरचे परिपत्रक विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करावे.

D:\Desktop All file 2024\Paripatrak.docx

केंद्र शासनाच्या त्रि-भाषा सूत्रानुसार राज्यातील केंद्र शासनाची कार्यालये, बँका, विमा कंपन्या, रेल्वे इत्यादीमध्ये इंग्रजी व हिंदीबरोबरच मराठीचा वापर करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
मराठी भाषा विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांकः मभावा-२०१६/प्र.क्र.८२/भाषा-२

नवीन प्रशासन भवन, ८ वा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक, .
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : ०५ डिसेंबर, २०१७.

वाचा :- केंद्र शासनाच्या राजभाषा विभागाचे दि.१८.६.१९७७ व दि.१.७.२०१० चे कार्यालयीन आदेश

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र राजभाषा अधिनियम, १९६४ व सुधारणा अधिनियम, २०१५ नुसार “मराठी” ही राज्याची राजभाषा असून तिचे कार्यक्षेत्र संपूर्ण राज्य आहे. त्यामुळे महाराष्ट्र राज्यातील केंद्र सरकारची सर्व कार्यालये व आस्थापना आणि महाराष्ट्र राज्यातील जनतेला बँकींग, दूरध्वनी, टपाल, विमा, रेल्वे, मेट्रो, मोनो-रेल, विमान प्रवास, गॅस, पेट्रोलियम, कराधान इत्यादी सेवा पुरविणारी केंद्र सरकारची अन्य कार्यालये यांमध्ये केंद्र सरकारच्या त्रिभाषा सुत्रानुसार इंग्रजी व हिंदी बरोबरच प्रादेशिक भाषेचा, म्हणजेच मराठी भाषेचा वापर करणे बंधनकारक आहे. या संदर्भात, भारताच्या संसदेच्या दोन्ही सभागृहांमध्ये ठराव संमत केलेले आहेत. त्रि-भाषा सूत्राच्या धोरणाची अंमजबजावणी करण्याच्या दृष्टीने, केंद्र शासनाच्या राजभाषा विभागाने संबंधित राज्यांच्या प्रादेशिक भाषांचा वापर करण्यासाठी वर निर्दिष्ट केलेल्या दि.१८.०६.१९७७ व दि.०१.०७.२०१० च्या कार्यालयीन आदेशांन्वये निदेश दिलेले आहेत. राजभाषेचे कार्यक्षेत्र संपूर्ण राज्य असल्याने मराठी भाषा विभागाने केंद्र शासनाचे हे निदेश (सूचना) पत्राद्वारे वेळोवेळी महाराष्ट्र राज्यात कार्यरत असणारी केंद्र शासनाची कार्यालये व आस्थापना, बँका, रेल्वे, मेट्रो, विमान कंपन्या इत्यादींच्या निर्दशनास आणून दिलेले आहेत. तथापि, राज्य शासकीय कार्यालये वगळता राज्यातील केंद्र शासनाच्या कार्यालयांमध्ये इंग्रजी व हिंदीसोबत मराठीचा वापर सक्षमपणे होत नसल्याबाबतची बाब शासनाच्या वारंवार निदर्शनास आली आहे. तसेच केंद्र शासनाच्या रेल्वे/पोस्ट/बँका, इतर कार्यालये इत्यादी विभागांच्या परीक्षांमध्ये मराठी भाषेचा समावेश करण्याबाबत लोकप्रतिनिधी व सर्वसामान्य जनता यांचेकडून सूचनाही प्राप्त होत आहेत. वरील वस्तुस्थिती व परिस्थिती विचारात घेता, केंद्र शासनाच्या त्रि-भाषा सुत्राच्या धोरणानुसार, इंग्रजी व हिंदी यासह मराठी भाषेचा वापर करण्याबाबत सर्व समावेशक निदेश (सूचना) तयार करण्याचे आणि हे निदेश (सूचना) महाराष्ट्र राज्यात कार्यरत असणारी केंद्र सरकारची सर्व कार्यालये व आस्थापना आणि महाराष्ट्र राज्यातील बँकींग, दूरध्वनी, टपाल, विमा, रेल्वे, मेट्रो, मोनो-रेल, विमान प्रवास, गॅस, पेट्रोलियम, कराधान इत्यादी सेवा पुरविणारी केंद्र सरकारची अन्य कार्यालये,महामंडळे, सार्वजनिक उपक्रम, इत्यादींच्या निदर्शनास आणून देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

शासन परिपत्रक:-

महाराष्ट्र राजभाषा अधिनियम, १९६४ व सुधारणा अधिनियम, २०१५ नुसार महाराष्ट्र राज्याची राजभाषा “मराठी” असून तिचे कार्यक्षेत्र संपूर्ण राज्य आहे. सदर अधिनियमानुसार व केंद्र शासनाच्या त्रि-भाषा सुत्राच्या धोरणाची प्रभावीपणे अंमलबजावणी करण्यासाठी महाराष्ट्र शासन, याद्वारे, महाराष्ट्र राज्यातील केंद्र सरकारची सर्व कार्यालये आणि महाराष्ट्र राज्यातील जनतेला बँकींग, दूरध्वनी, टपाल, विमा, रेल्वे, मेट्रो, मोनो-रेल, विमान प्रवास, गॅस, पेट्रोलियम, कराधान इत्यादी सेवा पुरविणारी केंद्र सरकारची अन्य कार्यालये, महामंडळे व

सार्वजनिक उपक्रम इत्यादींमध्ये इंग्रजी व हिंदी भाषेबरोबरच मराठी भाषेचा वापर करण्याबाबत पुढीलप्रमाणे निदेश देत आहे.

१) केंद्र शासनाच्या राजभाषा विभागाने संबंधित राज्यांच्या प्रादेशिक भाषांचा वापर करण्यासाठी वर निर्दिष्ट केलेल्या दि.१८.०६.१९७७ व दि.०१.०७.२०१० च्या कार्यालयीन आदेशांन्वये दिलेल्या निदेशानुसार, मराठी भाषेचा व देवनागरी लिपीचा वापर करावा.

२) महाराष्ट्र राज्यातील जनतेशी केल्या जाणाऱ्या सर्व पत्रव्यवहारांमध्ये, संदेशवहनांमध्ये आणि मौखिक व लिखित व्यवहारांमध्ये व संवादांमध्ये मराठी भाषेचा व देवनागरी लिपीचा वापर करावा.

३) महाराष्ट्र राज्यातील सर्वसामान्य जनतेच्या माहितीसाठी प्रदर्शित करावयाच्या सर्व सूचना, जाहीर सूचना, सूचना फलक, निर्देश फलक, जाहिराती व नावाच्या पाट्या यामध्ये मराठी भाषेचा व देवनागरी लिपीचा वापर करावा.

४) महाराष्ट्र राज्यात उपरोक्त नमूद कार्यालयांमार्फत पुरविली जाणारी सर्व प्रपत्रे, नमूने, आवेदन पत्रे, आरक्षण नमुने, प्रवासी तिकीटे, सर्व बँक व टपाल पावत्या आणि जनतेशी संबंधित असलेले सर्व दस्तऐवज यांमध्ये मराठी भाषेचा व देवनागरी लिपीचा वापर करावा.

५) महाराष्ट्र राज्यातील जनतेसाठी पुरविण्यात येणाऱ्या सर्व ऑफलाईन व ऑनलाईन सेवांमध्ये मराठी भाषेचा वापर करावा.

६) महाराष्ट्र राज्यात रेल्वे , मेट्रो, मोनो-रेल व विमाने यांचे आगमन व निर्गमन निर्देशफलक व वेळापत्रक, रेल्वेची नामफलके, रेल्वे डब्बा किंवा यान क्रमांक, स्थानके, वाहनतळे, बंदरे व विमानतळ यांची नावे, सूचना व अनुदेश फलक तसेच सार्वजनिक उद्घोषणा प्रणाली इत्यादींमध्ये मराठीचा वापर करावा.

७) उपरोक्त नमूद कार्यालयांकडून वरील प्रयोजनांची पूर्तता करण्याच्या दृष्टीने व प्रादेशिक भाषेचा यथायोग्य वापर करण्याकरिता सदर कार्यालयांनी त्यांच्या अधिकारी/कर्मचारी यांच्या सेवाप्रवेश नियमांमध्ये प्रादेशिक भाषेची अट **अनिवार्य** करावी.

८) मराठी भाषेचा सक्षमपणे वापर करण्याच्या दृष्टीने व स्थानिक जनतेशी करण्यात येणारा पत्रव्यवहार अथवा संवाद सुलभ व्हावा यासाठी उपरोक्त नमूद कार्यालयातील अधिकारी/कर्मचारी यांच्याकरिता मराठी भाषा कार्यशाळा व प्रशिक्षण कार्यक्रम यांचे आयोजन करावे.

९) उपरोक्त नमूद सर्व कार्यालयांमध्ये भरल्या जाणाऱ्या विविध पदांकरिता घेतल्या जाणाऱ्या सर्व लेखी व मौखिक परीक्षांमध्ये इंग्रजी व हिंदी भाषांसह मराठी भाषेचा व देवनागरी लिपीचा वापर करावा.

महाराष्ट्र राज्यात कार्यरत असणारी केंद्र सरकारची सर्व कार्यालये व आस्थापना यांचे आणि महाराष्ट्र राज्यातील जनतेला पुरविण्यात येणाऱ्या बँकींग, दूरध्वनी, टपाल, विमा, रेल्वे, मेट्रो, मोनो-रेल, विमान प्रवास, गॅस, पेट्रोलियम, कराधान इत्यादी सेवा पुरविणारी कार्यालये, केंद्र सरकारची अन्य कार्यालये, महामंडळे व सार्वजनिक उपक्रम इत्यादींचे सर्व विभागप्रमुख, कार्यालय प्रमुख व कार्यालय प्रभारी यांना याद्वारे, अशी विनंती करण्यात येते की, कृपया त्यांनी ह्या सूचना त्यांच्या सर्व क्षेत्रीय कार्यालयांच्या व आस्थापनांच्या निर्देशनास आणून द्याव्यात आणि त्रिभाषा सुत्रानुसार आपल्या कार्यालयांमध्ये व आस्थापनांमध्ये मराठी भाषेचा प्रयत्नपूर्वक वापर करण्यात यावा.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेताक २०१७१२०५१६४५४५०६३३ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Aparna Arvind Gawde

Digitally signed by Aparna Arvind Gawde
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Marathi Language Department, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=240bdeb5a8c04b434248c583b5e7f565fb8f4397eae617484fa00c420b9d8820, cn=Aparna Arvind Gawde
Date: 2017.12.05 17:00:04 +05'30'

(अपर्णा गावडे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१) मा. राज्यपाल यांचे सचिव.
२) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव.
३) सचिव, राजभाषा विभाग, विधी आणि न्याय मंत्रालय, भारत सरकार नवी दिल्ली.
४) सर्व मा. मंत्री व राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
५) मा. विरोधी पक्ष नेते, विधानसभा/ विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव
६) सर्व विधानसभा सदस्य /विधानपरिषद सदस्य, विधानमंडळ, मुंबई
७) मा. मुख्य सचिव व सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालय, मुंबई
८) प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई
९) निवासी आयुक्त महाराष्ट्र सदन, कोपर्निकस मार्ग, नवी दिल्ली
१०) मा.मंत्री, मराठी भाषा यांचे विशेष कार्य अधिकारी.
११) सर्व विभागीय आयुक्त व सर्व जिल्हाधिकारी.
१२) प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुळ शाखा, मुंबई. (पत्राने)
१३) प्रबंधक, उच्च न्यायालय, अपील शाखा, मुंबई. (पत्राने)
१४) सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई. (पत्राने)
१५) मा. लोकायुक्त व उप लोकायुक्त, महाराष्ट्र राज्य,मुंबई. (पत्राने)
१६) आयकर आयुक्त, आयकर कार्यालय, मुंबई- ४०० ०२०.
१७) मुख्य वाणिज्यिक व्यवस्थापक, मध्य रेल्वे मुख्य कार्यालय, छत्रपती शिवाजी टर्मिनल्स, मुंबई.
१८) मुख्य वाणिज्यिक व्यवस्थापक, पश्चिम रेल्वे मुख्य कार्यालय, चर्चगेट, मुंबई.
१९) मुख्य व्यवस्थापक, मुंबई मेट्रो रेल्वे कॉर्पोरेशन लिमिटेड, प्लॉट नं.आर-१३ “ई” ब्लॉक, वांद्रा - कुर्ला कॉम्प्लेक्स, वांद्रे, मुंबई.
२०) मुख्य व्यवस्थापक, मोनोरेल, M.M.R.D.A. ऑफिस बिल्डिंग, बांद्रा-कुर्ला कॉम्प्लेक्स, सी-१४ व १५, ई ब्लॉक, बांद्रा (पू.) मुंबई -४०० ०५१.
२१) सहाय्यक संचालक, टपाल सेवा (तांत्रिक) मुख्य पोस्टमास्टर जनरल यांचे कार्यालय, मुंबई - ४०० ००१.

---- ..वैरी..

२२) मुख्य महाव्यवस्थापक, महानगर टेलिफोन निगम लि. मुंबई टेलिफोन हाऊस, वीर सावरकर मार्ग, दादर (पश्चिम), मुंबई- ४०० ०२८.

२३) महा प्रबंधक, केंद्रीय टेलिग्राफ हाऊस, मुंबई- ४०० ००१.

२४) संचालक, भारत संचार निगम लि. केंद्रीय टेलिग्राफ हाऊस, मुंबई-४०० ००१.

२५) मा. गव्हर्नर, रिझर्व बँक ऑफ इंडिया, शहिद भगतसिंग मार्ग, फोर्ट मुंबई- ४०० ००१.

२६) महाव्यवस्थापक, नौकानयन महामंडळ, मुंबई.

२७) संचालक, आण्विक उर्जा विभाग, अणुशक्ती भवन, एच.एस.मार्ग, कुलाबा, मुंबई- ४०० ०३९.

२८) डायरेक्टर ऑफ कॉटन डेव्हलपमेंट, कृषि मंत्रालय, पहिला मजला, रामजी भाई कमानी मार्ग, बॅलार्ड इस्टेट, मुंबई- ४०० ०३८.

२९) व्यवस्थापक विभागीय पारपत्र कार्यालय, मनीषा कमर्शियल सेंटर, डॉ.ॲनी बेझंट मार्ग, वरळी, मुंबई-४०० ०२६.

३०) संचालक, रेडिओ केंद्र, आकाशवाणी भवन, जुन्या आमदार निवास समोर, मुंबई- ४०० ०३२.

३१) महाव्यवस्थापक, भारतीय सर्वसाधारण विमा महामंडळ, सुरक्षा, १७० जमशेटजी टाटा रोड, चर्चगेट, मुंबई- ४०० ००२.

३२) व्यवस्थापक एअर इंडिया, एअर इंडिया बिल्डींग, नरिमन पॉईंट, मुंबई- ४०० ०२१.

३३) महाव्यवस्थापक, भारतीय आयुर्विमा महामंडळ, योगक्षेम, चर्चगेट, मुंबई- ४०० ०२०.

३४) व्यवस्थापक, तेल व नैसर्गिक वायू महामंडळ, नरिमन पॉईंट, मुंबई- ४०० ०२१.

३५) महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

३६) महालेखापाल (लेखा परीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१, मुंबई.

३७) महालेखापाल (लेखा परीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-२, नागपूर.

३८) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.

३९) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.

४०) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई (प्रसिद्धी देण्यासाठी)

४१) सर्व मंत्रालयीन विभाग, यांना विनंती करण्यात येते की, सदर परिपत्रक त्यांनी त्यांच्या अधिपत्याखालील अधिकारी व कर्मचारी यांच्या निदर्शनास आणावे.

४२) निवडनस्ती. (भाषा-२)

——::::::

As per the Tri- language formula of the Central Government, use of Marathi language along with English and Hindi languages in Central Government Offices, Banks, Insurance Companies, Railway, etc

Government of Maharashtra

Marathi Language Department

Government Circular No.-MBV 2016/CR- 82/Bhasha-2,

New Administrative Building, 8th floor,
Madam Kama Road, Hutatma Rajguru Chowk,
Mantralaya, Mumbai-400 032.
Date: 05 December, 2017

Read :- Office Orders, Department Official languages, Ministry of Home Affairs, Government of India, Dated 18.06.1977 & 01.07.2010.

Introduction -

"Marathi" is the official language of State of Maharashtra under the Maharashtra Official languages Act, 1964 and Ammendment Act, 2015 and its jurisdiction is whole of the state. So, as per Tri- language formula of the Central Government, it has been mandatory to use Regional language, i.e. Marathi language along with English and Hindi in all offices and Establishments of the Central Government in the state of Maharashtra and other offices of the Central Government which provides banking, telephone, post, insurance, railway, metro, mono-rail, airline, gas, petroleum, taxation, etc. services to the people in the State of Maharashtra. In this context, the resolutions had passed in both of the Houses of the Parliament of India. In order to implementing this Tri- language Policy, Department of Official language, Central Government, had given the instructions for the use of regional languages of the respective state, vide its above referred office orders, dated 18.06.1977 and 01.07.2010. As the jurisdiction of the official language is whole of the state, Marathi Language Department, Government of Maharashtra has been brought to the notice of these instructions to the Central Government offices and establishments, Banks, Railway, Metro, Airline Companies, etc. It is however, noticed that excluding the State Government Offices, the Central Government Offices in the state are not using Marathi language effectively along with English and Hindi. Also the State Government is receiving instructions from representatives of the people and general public, regarding

inclusion of Marathi language in the examinations of Central Government's, Railway/Post/Banks, other offices, etc. Considering the above facts and circumstances, Government of Maharashtra has had under consideration to frame the comprehensive instructions about the use of Marathi language along with English and Hindi as per Tri-language formula of the Central Government and bring to the notice of these instructions to the Central Government offices and establishments and other offices of the Central Government working in the state of Maharashtra which provides banking, telephone, post, insurance, railway, metro, mono-rail, airline, gas, petroleum, taxation, etc. services to the people in the State of Maharashtra.

Government Circular:-

"Marathi" is the Official language of the State of Maharashtra as per Maharashtra Official language Act, 1964 and the Amendment Act, 2015 and its jurisdiction is whole of the state of Maharashtra. According to this, in order to implement the Tri- language formula of the Central Government effectively, the Government of Maharashtra, hereby, issued the following instructions to use the Marathi language along with English and Hindi language in all offices and establishments of the Central Government in the state of Maharashtra and other offices, corporations and Public Undertakings etc. of the Central Government which provides banking, telephone, post, insurance, railway, metro, mono-rail, airline, gas, petroleum, taxation, etc. services to the people in the State of Maharashtra.

1. As per instructions given under the above referred office orders dated 18.06.1977 and 01.07.2010 in relation to use the regional language of respective states, use the Marathi language and Devnagari script.
2. Use the Marathi language and Devnagari script in all correspondences, communications and in oral and written transactions and interaction with the people in the State of Maharashtra.
3. Use the Marathi language and Devnagari script in all the instructions, public notices, Notice boards, indicators and name-plates to be displayed for the information of the general public in the State of Maharashtra.

4. Use the Marathi language and Devnagari script in all pro forma, forms, application forms, reservation forms, passenger tickets, all bank and post slips and all public related documents, which are provided by the above mentioned offices in the State of Maharashtra.
5. Use the Marathi language in all offline and online services provided for the people in the State of Maharashtra.
6. Use the Marathi language in arrival and departure indicators and time table of the railway trains, metro, mono-rail and flights, train name boards, coach or bogie numbers, name of stations terminals, ports and air ports, notice and instruction boards and public announcements systems in State of Maharashtra.
7. In order to fulfil the above purposes and use the regional language appropriately above mentioned offices should incorporate regional language in the Service Rules of its officers and employees and make provisions in recruitment rules about the mandatory qualification of Marathi language.
8. In order to use Marathi language competently and make easy communication and interaction with local public, arrange the Marathi language workshops and training programmes for the officers and employees of the above mentioned offices.
9. Use the Marathi language and Devnagari script along with English and Hindi languages in all written and oral examinations, which are conducted at the time of appointment of the various posts in all above mentioned offices.

It is hereby, kindly request to all the Head of the Departments, office Heads and office in charge of all the Central Government offices and establishments working in the State of Maharashtra and other offices, corporations and Public Undertakings etc. of the Central Government which provides banking, telephone, post, insurance, railway, metro, mono-rail, airline, gas, petroleum, taxation, etc. to the public in the State of Maharashtra that please bring to the notice these instructions to all its field offices and establishments and make endeavour to use Marathi language in their offices and establishments.

This Government resolution of Maharashtra Government is available at the website www.maharashtra.gov.in. Reference no. for this is 201712051645450633. This order has been signed digitally.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

Digitally signed by Aparna Arvind Gawde
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Marathi Language Department, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=240bdeb5a8c04b434248c583b5e7f565fb8f4397eae617484fa00c420b9d8820, cn=Aparna Arvind Gawde
Date: 2017.12.05 17:00:32 +05'30'

(Aparna Gawde)

Deputy Secretary,

Government of Maharashtra

Copy forwarded to:

To,

1) The Secretary to the Governor of Maharashtra.
2) Principal Secretary to the Chief Minister
3) Secretary, Department of Official language, Ministry of Law and Judiciary Ministry, Government of India, New Delhi.
4) Personal Secretary to all Ministers and all Ministers of State
5) Personal Secretary to Leader of Opposition Party, Legislative Council / Legislative Assembly,
6) All Members of Legislative Council / Legislature Assembly
7) Chief Secretary and all Additional Chief Secretary/Principal Secretary/Secretary Mantralaya, Mumbai
8) Principal, Secretary, Maharashtra Legislature Secretariat, Vidhan Bhavan, Mumbai.
9) Resident Commissioner, Maharashtra Sadan, Copernicus marg, New Delhi
10) Officer on Special Duty to the Minister, Marathi Bhasha.
11) All Divisional Commissioners and All Collectors
12) Registrar, High Court (Original side) Mumbai, (By Letter)
13) Registrar, High Court (Appeal side) Mumbai, (By Letter)
14) Secretary, Maharashtra Public Service Commission, Mumbai (By Letter)
15) Registrar, Lokayukta & Deputy Lokayukta, Maharashtra State, Mumbai (By Letter)
16) Commissioner of Income Tax, Income tax office, Mumbai- 400 020
17) Chief Commercial Manager, Central Railway, Chhatrapati Shivaji Maharaja Terminus, Mumbai.
18) Chief Commercial Manager, Western railway, Churchgate, Mumbai

19) Chief Manager, Mumbai Metro Railway Corporation Ltd., Plot No. R-13, E-block, Bandra-Kurla complex, Bandra, Mumbai.
20) Chief Manager, Monorail, M.M.R.D.A. Office building, E-block, Bandra-kurla complex, C-14 & 15, Bandra (E.), Mumbai, 400 051
21) Assistant Director, Postal Service (Technical), Chief Postmaster General's office Mumbai, 400 001.
22) Chief Manager, M.T.N.L., Mumbai Telephone House, Veer Savarkar Road, Dadar (w), Mumbai- 400 028.
23) General Registrar, Central Telegraph House, Mumbai- 400 001
24) Director, B.S.N.L. Central Telegraph House, Mumbai-400 001
25) Governor, Reserve Bank of India, Shahid Bhagat Singh Road, Fort, Mumbai - 400 001.
26) General Manger, Shipping Corporation of India, Mumbai.
27) Director, Nuclear Energy Department, Atomic building, H.S. Road, Coloba, Mumbai-400 039.
28) Director of Cotton Development, Ministry of Agriculture, first floor, Ramaji Bhai Kamani Road, Ballard Estate, Mumbai 400 038.
29) Manager, Departmental Passport Office, Manisha Commercial Centre, Dr. Ani Besant Road, Warali, Mumbai-400 026..
30) Director, Radio Centre, Aakashwani Bhavan, In front of old MLA residence, Mumbai.-400032.
31) General Manager, General Insurance Corporation of India, Suraksha, 170, Jamshedji Tata Road, Churchgate, Mumbai.-400002.
32) Administrator, Air India, Air India Building, Nariman Point, Mumbai-400021.
33) General Manager, Life Insurance Corporation of India, Yogkshem, Churchgate, Mumbai.-400020.
34) Adninistrator, Oil and Natural Gas Corporation, Nariman Point, Mumbai-400021.
35) The Accountant General, Maharashtra State, Mumbai.
36) Auditor, Accountant General (A & E), Maharashtra-1, Mumbai.
37) Auditor, Accountant General (A & E), Maharashtra-2, Nagpur.
38) Pay and Accounts Officer, Mumbai
39) Residential Audit Officer, Mumbai,
40) Director General, Information and Public relation Directorate, Mantralaya (for publicity)
41) All Department of Mantralaya are requested to inform this circular to the offices and employees under their control.
42) Select file. (Bhasha-2)